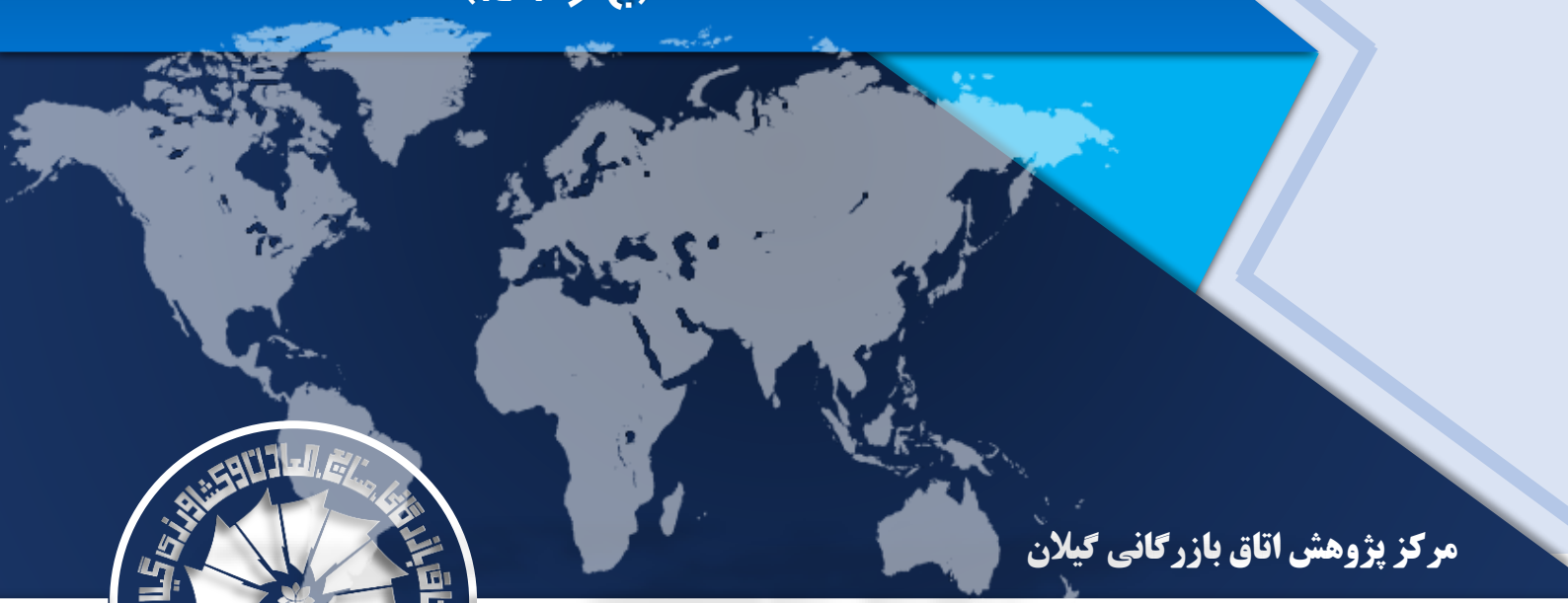

شهریور ۱۴۰۳

گزارش فصلی عملکرد تجارت خارجی استان گیلان

(بهار ۱۴۰۳)

مرکز پژوهش اتاق بازرگانی گیلان

رشت، بلوار ولیعصر - شماره ۶۷۴ - کد پستی ۴۱۶۹۷-۶۶۵۴۸

۰۱۳-۳۳۷۵۷۰۳۷-۸

<https://iccimguil.ir/>

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

شناسنامه

عنوان

گزارش فصلی عملکرد تجارت خارجی استان گیلان (بهار ۱۴۰۳)

تهیه و تنظیم: مرکز مطالعات و پژوهش‌های اتاق گیلان

کارشناس: محمدرضا تقی‌زاده جورشری

انتشاردهنده: روابط عمومی اتاق گیلان

شهریور ۱۴۰۳

آدرس: رشت، بلوار ولیعصر، شماره ۶۷۴ - کدپستی ۴۱۶۹۷-۶۶۵۴۸

۰۱۳۳۷۵۷۰۳۷-۸

gilanccima@gmail.com

<https://iccimguil.ir/>

صاحب امتیاز: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی گیلان

استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است.

مقدمه

امروزه، جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها به راهبردی ضروری برای افزایش شناخت کسب و کارها، سازمان‌های سیاست‌گذار و دولت‌ها از ابعاد پنهان محیط تجارت و دانش‌افزایی تبدیل شده است. استخراج و انتشار به‌هنگام و مطلوب آمار تجارت خارجی از طیف گسترده‌ای از داده‌ها، می‌تواند به درک عمیق‌تر بازار، ترجیحات و رفتارهای مشتریان، رقبا و دولت‌ها منتهی شود و در بعد ملی نیز به تصمیم‌گیری‌های آگاهانه به‌منظور بهبود رشد اقتصادی، ثروت‌آفرینی و رشد تجارت خارجی کمک کند. براین اساس، گزارش فصلی (سه ماهه اول سال ۱۴۰۳) تجارت خارجی استان گیلان با استناد به آمار رسمی ماهانه اعلام شده از سوی گمرک جمهوری اسلامی ایران تدوین و جهت بهره‌برداری فعالان اقتصادی کشور و استان منتشر شده است.

مجموع مبادلات تجاری کشور

در سه ماهه نخست سال ۱۴۰۳، میزان صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی کشور (به استثنای نفت خام، نفت کوره و نفت سفید و همچنین بدون صادرات از محل تجارت چمدانی)، بالغ بر ۳۷,۸۳۸ هزارتن و به ارزش ۱۳,۵۱۸ میلیون دلار (معادل ۱۳/۵۱ میلیارد دلار) بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، افزایشی ۵/۶۲ درصدی در وزن و ۷/۶۰ درصدی در ارزش دلاری را تجربه کرده است. علاوه بر این میزان واردات کشور در این مدت، با افزایشی ۷/۷۳ درصدی در وزن و ۱/۳۳ درصدی در ارزش دلاری در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، به ارقام ۹,۳۸۹ هزارتن و ۱۴,۳۲۶ میلیون دلار (معادل ۱۴/۳۲ میلیارد دلار) رسیده است. به این ترتیب، مجموع مبادلات تجاری کشور به لحاظ وزن در فصل بهار، ۴۷,۲۲۷ هزارتن و به ارزش ۲۷,۸۴۴ میلیون دلار (معادل ۲۷/۸۴ میلیارد دلار) بوده است.

جدول ۱- مقایسه تجارت خارجی کالاهای غیرنفتی با مدت مشابه سال قبل.

درصد تغییرات		سه ماهه نخست ۱۴۰۲		سه ماهه نخست ۱۴۰۳		فعالیت
وزن	دلار	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزارتن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزارتن)	
۵/۶۲	۷/۶۰	۱۲,۵۶۳	۳۵,۸۲۳	۱۳,۵۱۸	۳۷,۸۳۸	صادرات
۷/۷۳	۱/۳۳	۱۴,۱۳۸	۸,۷۱۵	۱۴,۳۲۶	۹,۳۸۹	واردات

منبع: دفتر آمار و پردازش اطلاعات گمرک ج.ا.ایران.

مقاصد اصلی صادرات ایران

طی سه ماهه نخست سال ۱۴۰۳، بیشترین میزان صادرات کشور، به مقصد کشورهای چین با رقمی بالغ بر ۳,۵۶۰ میلیون دلار (معادل ۳/۵۶ میلیارد دلار) و سهم ۲۶/۳۳ درصد از کل ارزش صادرات، عراق با ۳,۰۳۰ میلیون دلار (معادل ۳/۰۳ میلیارد دلار) و سهم ۲۲/۴۱ درصد، امارات متحده عربی با ۱,۸۵۷ میلیون دلار (معادل ۱/۸۵ میلیارد دلار) و سهم ۱۳/۷۴ درصد، ترکیه با ۱,۳۴۴ میلیون دلار (معادل ۱/۳۴ میلیارد دلار) و سهم ۹/۹۴ درصد و کشور افغانستان با ۵۲۴ میلیون دلار و سهم ۳/۸۸ درصد از کل ارزش، صورت گرفته است.

کشورهای عمده طرف معامله واردات

طی سه ماهه نخست سال ۱۴۰۳، امارات متحده عربی با اختصاص رقمی بالغ بر ۴,۵۰۳ میلیون دلار (معادل ۴/۵۰ میلیارد دلار) و سهمی در حدود ۳۱/۴۳ درصد از کل ارزش واردات، در جایگاه نخست کشورهای طرف معامله قرار گرفته است. همچنین، کشورهای چین با ۳,۹۶۱ میلیون دلار (معادل ۳/۹۶ میلیارد دلار) و سهم ۲۷/۶۵ درصد، ترکیه با ۱,۷۹۷ میلیون دلار (معادل ۱/۷۹ میلیارد دلار) و سهم ۱۲/۵۴ درصد، آلمان با ۴۹۲ میلیون دلار و سهم ۳/۴۴ درصد و هند با ۴۲۸ میلیون دلار و سهم ۲/۹۹ درصد از کل ارزش واردات، جزء کشورهای عمده طرف معامله واردات بوده‌اند.

مجموع مبادلات تجاری گمرکات گیلان

براساس آمارهای منتشر شده از سوی گمرک کشور، حجم مبادلات تجاری (مجموع صادرات و واردات) طی سه ماهه نخست سال ۱۴۰۳، از چهار گمرک منطقه آزاد تجاری انزلی، منطقه آزاد تجاری حسن‌رود انزلی، آستارا و منطقه ویژه اقتصادی بندر آستارا به کشورهای هدف، معادل ۹۴۸ هزارتن و به ارزش ۵۰۹ میلیون دلار بوده است. این گزارش می‌افزاید، منطقه آزاد تجاری انزلی با ثبت ۴۴۷ هزارتن به ارزش تقریبی ۲۰۰ میلیون دلار مبادله تجاری، فعال‌ترین گمرک گیلان بوده و رتبه نخست را در میان چهار گمرک استان به خود اختصاص داده است.

همچنین آمارها نشان می‌دهند که سهم گمرکات گیلان به لحاظ وزنی از مجموع مبادلات تجاری گمرکات کشور ۲ درصد و به لحاظ ارزش ۱/۸۳ درصد بوده است.

جدول ۲- مجموع مبادلات تجاری به تفکیک گمرکات گیلان.

ردیف	نام گمرک	وزن خالص (هزارتن)	ارزش (میلیون دلار)
۱	منطقه آزاد تجاری انزلی	۴۴۷	۲۰۰
۲	آستارا	۲۷۶	۱۵۹
۳	منطقه آزاد تجاری حسنرود	۱۷۴	۱۲۴
۴	منطقه ویژه اقتصادی بندر آستارا	۵۱	۲۶
	جمع	۹۴۸	۵۰۹

منبع: مرکز پژوهش اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی گیلان.

آمار صادرات از گمرکات گیلان

در سه ماهه نخست سال جاری در مجموع به وزن ۳۴۱ هزارتن کالا به ارزش بیش از ۱۷۵ میلیون دلار شامل محصولات نباتی، محصولات معدنی و مصنوعات آن، مفتول مسی، محصولات شیمیایی، پلاستیکی، محصولات صنایع غذایی و از گمرکات گیلان به کشورهای روسیه، جمهوری آذربایجان، امارات متحده عربی، گرجستان، عراق، قزاقستان، بلاروس، افغانستان، ترکیه و هند صادر شد.

جدول ۳- صادرات به تفکیک گمرکات گیلان.

ردیف	نام گمرک	وزن خالص (هزارتن)	ارزش (میلیون دلار)
۱	آستارا	۲۳۹	۱۲۲
۲	منطقه آزاد تجاری انزلی	۸۷	۵۱
۳	منطقه آزاد تجاری حسنرود	۱۵	۲
۴	منطقه ویژه اقتصادی بندر آستارا ^۱	-	-
	جمع	۳۴۱	۱۷۵

منبع: مرکز پژوهش اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی گیلان.

جدول شماره ۴، بیست مقصد اصلی صادرات از گمرکات گیلان را بر مبنای شاخص‌های وزن خالص، ارزش و عمده کالای صادراتی به این کشورها نشان می‌دهد.

^۱ طبق آمار رسمی گمرک ج.ا.ایران و استعلام صورت گرفته از دفتر آمار و پردازش اطلاعات گمرک ج.ا.ایران، در سه ماهه اول سال ۱۴۰۳، هیچگونه صادراتی از گمرک منطقه ویژه اقتصادی بندر آستارا انجام نشده است.

جدول ۴- مقاصد اصلی صادرات از گمرکات گیلان.

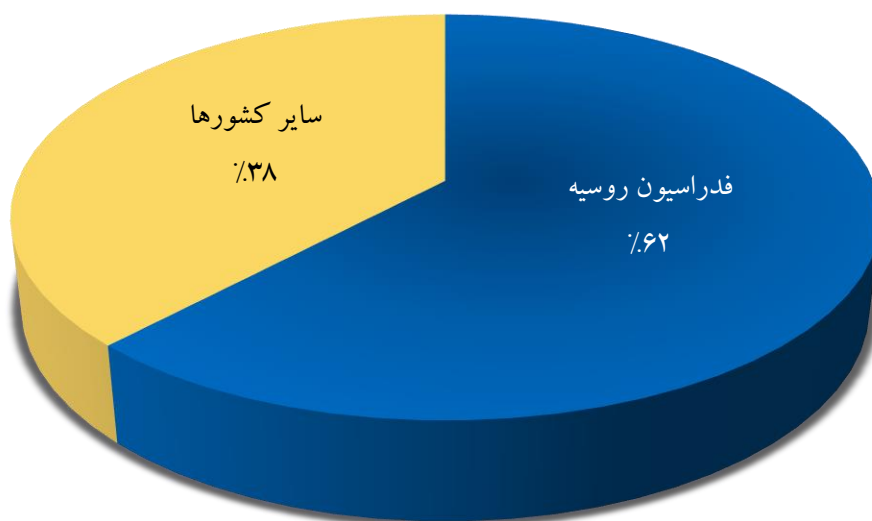
ردیف	کشور	وزن خالص (تن)	ارزش (دلار)	عمده کالای صادراتی	ارزش (دلار)
۱	روسیه	۲۳۴,۴۸۸	۱۰۸,۶۳۸,۲۲۷	فلفل گلخانه‌ای، تازه یا سرد کرده	۱۸,۸۹۷,۸۳۴
۲	آذربایجان	۶۷,۶۶۰	۴۲,۳۴۶,۹۶۰	پلیمرهای اتیلن	۷,۹۵۹,۲۰۸
۳	امارات	۶۲۳	۵,۷۴۳,۵۳۳	مس تصفیه شده غیر مذکور	۵,۶۷۱,۷۳۳
۴	گرجستان	۱۱,۳۲۳	۴,۹۶۹,۹۹۸	پلیمرهای اتیلن	۱,۱۷۸,۰۰۹
۵	عراق	۱۳,۵۲۸	۴,۳۳۵,۶۵۲	کاشی، چهار گوش و لوح سرامیکی	۷۵۹,۸۴۲
۶	قزاقستان	۵,۱۴۸	۲,۶۳۹,۲۶۴	سایر پلی استیرین به اشکال ابتدایی قابل انبساط بجز مقاوم در برابر آتش	۴۳۵,۲۰۴
۷	بلاروس	۲,۸۱۶	۱,۱۵۸,۳۷۵	کیوی تازه فلفل گلخانه‌ای تازه یا سرد کرده	۴۷۵,۲۳۱
۸	افغانستان	۱,۷۴۶	۸۹۲,۸۴۳	تخته فیبری تراکمی متوسط (ام دی اف)	۴۰۸,۱۹۵
۹	ترکیه	۳۳۸	۴۸۷,۶۹۹	سایر لوازم تقاطع یا تغییر مسیر ریل	۹۰,۲۱۰
۱۰	هند	۲۹۰	۴۵۲,۰۸۰	چای سیاه (تخمیر شده)	۴۵۲,۰۸۰
۱۱	رومانی	۱۷۵	۳۳۳,۴۷۵	رادیاتور مربوط به سیستم حرارت مرکزی	۲۹۶,۴۲۴
۱۲	ازبکستان	۲۹۱	۳۳۰,۷۹۶	چای سبز و سیاه	۲۹۱,۷۲۷
۱۳	ارمنستان	۲۹۱	۳۲۹,۲۰۶	خوراک آماده کپور ماهیان	۸۷,۷۸۸
۱۴	اوکراین	۳۸۹	۳۰۱,۴۵۳	کیوی تازه	۱۱۲,۴۸۵
۱۵	ترکمنستان	۲۵۷	۲۶۵,۶۶۶	سایر چای سبز (تخمیر نشده) چای سیاه (تخمیر شده)	۱۹۰,۶۹۵
۱۶	تاجیکستان	۱۸۳	۲۳۱,۰۸۰	چای سیاه (تخمیر شده)	۱۹۵,۰۲۲
۱۷	پاکستان	۲۰۵	۱۷۷,۶۷۱	سایر نان‌ها، فطیر، خمیر برای لاک و مهر و خمیرهای خشک کرده آرد	۵۴,۰۰۶
۱۸	استونی	۲۸۳	۷۷,۰۸۳	هندوانه - کیوی تازه	۷۳,۷۲۶
۱۹	لیتوانی	۱۳۹	۷۶,۳۴۲	کیوی تازه	۷۳,۷۴۴
۲۰	یمن	۷۵	۷۴,۴۴۵	سایر نان‌ها، فطیر، خمیر برای لاک و مهر و خمیرهای خشک کرده آرد	۶۳,۱۱۸

منبع: مرکز پژوهش اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی گیلان.

از مجموع صادرات ۱۷۵ میلیون دلاری از گمرکات گیلان، سهم فدراسیون روسیه بیش از ۶۲ درصد، جمهوری آذربایجان ۲۴ درصد، امارات متحده عربی ۳/۲۶ درصد، گرجستان ۲/۸۴ درصد و عراق ۲/۴۷ درصد است. به این ترتیب دو کشور روسیه و آذربایجان، سهم ۸۶ درصدی از مجموع صادرات گمرکات استان را به خود اختصاص داده‌اند و بزرگترین مقاصد صادراتی لقب گرفته‌اند.

سهم صادرات

نمودار ۱- جایگاه فدراسیون روسیه در میان مقاصد صادراتی گمرکات استان.

منبع: مرکز پژوهش اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی گیلان.

مقایسه صورت گرفته، اهمیت فدراسیون روسیه را در میان مقاصد صادراتی استان نمایان می‌سازد، به طوریکه از مجموع صادرات ۲۴۲ میلیون دلاری کل گمرکات ایران به این کشور، گمرک گیلان با ثبت رقم ۱۰۹ میلیون دلار، سهم قابل قبول ۴۵ درصدی را به خود اختصاص داده است. سهم فدراسیون روسیه در سه ماهه نخست سال ۱۴۰۳ از مجموع صادرات ۱۳,۵۱۸ میلیون دلاری کشور، ۱/۷۹ درصد بوده است. مجموع صادرات از گمرکات گیلان به اتحادیه اقتصادی اوراسیا^۱ (فدراسیون روسیه، بلاروس، قزاقستان، قرقیزستان، ارمنستان)، ۱۱۳ میلیون دلار بوده و روسیه مهمترین شریک تجاری کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا با استان است. همچنین آمارها نشان می‌دهند که هیچگونه صادراتی از گمرکات گیلان به مقصد قرقیزستان انجام نگرفته و این کشور سهمی از صادرات استان به کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا نداشته است.

^۱ Eurasia

آمار واردات از گمرکات گیلان

میزان واردات در سه ماه نخست امسال معادل ۶۰۷ هزارتن کالا به ارزش ۳۳۴ میلیون دلار بوده و این مقدار نسبت به مدت مشابه سال قبل (۶۴۲ هزارتن کالا به ارزش ۵۵۴ میلیون دلار) به لحاظ وزن ۵ درصد و به لحاظ ارزش ۴۰ درصد کاهش داشته است.

طی سه ماه گذشته ۱۶۶ میلیون دلار کالاهای صنعتی، ۱۴۵ میلیون دلار محصولات کشاورزی، ۲۰ میلیون دلار مواد معدنی و صنایع معدنی و سه میلیون دلار مواد پتروشیمی و پایه نفتی از پایانه‌های مرزی گیلان وارد کشور شده است. این اقلام از کشورهای امارات متحده عربی، روسیه، ترکیه، چین، هنگ کنگ، انگلستان، آلمان و گرجستان از طریق گمرکات استان گیلان به کشور وارد و ترخیص شده است.

جدول ۵- واردات به تفکیک گمرکات گیلان.

ردیف	نام گمرک	وزن خالص (هزارتن)	ارزش (میلیون دلار)
۱	آستارا	۳۷	۳۷
۲	منطقه آزاد تجاری انزلی	۳۶۰	۱۴۹
۳	منطقه آزاد تجاری حسنرود	۱۵۹	۱۲۲
۴	منطقه ویژه اقتصادی بندر آستارا	۵۱	۲۶
	جمع	۶۰۷	۳۳۴

منبع: مرکز پژوهش اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی گیلان.

جدول شماره ۶، سیزده مبدأ اصلی واردات به گمرکات گیلان را بر مبنای شاخص‌های وزن خالص، ارزش و عمده کالای وارداتی به کشور نشان می‌دهد. جدول زیر نمایان می‌سازد که ذرت دامی با فراوانی بیشتری از گمرکات گیلان ترخیص شده است. همچنین سه کشور امارات متحده عربی، فدراسیون روسیه و ترکیه با ثبت واردات ۲۵۶ میلیون دلار، سهم ۷۷ درصدی از ارزش واردات به گمرکات گیلان را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۶- مبادی اصلی واردات به گمرکات گیلان.

ردیف	کشور	وزن خالص (تن)	ارزش (دلار)	عمده کالای وارداتی	ارزش (دلار)
۱	امارات	۲۰۱,۲۸۳	۸۹,۰۷۶,۷۹۱	ذرت دامی	۳۶,۴۴۲,۰۱۷
۲	روسیه	۱۵۶,۲۰۵	۸۷,۰۶۶,۴۲۷	چوب اره شده یا ناهمواری گرفته شده از درازا، سمباده خورده یا متصل شده از دو سر به ضخامت بیش از ۶ میلیمتر از تیره کاج به جز ترموچوب	۳۵,۱۷۷,۳۰۶
۳	ترکیه	۱۴۰,۷۹۰	۸۰,۱۵۴,۸۶۱	روغن دانه آفتابگردان، روغن گلرنگ یا زعفران کاذب، خام	۵۰,۴۶۷,۵۶۳
۴	چین	۱۱,۱۷۶	۲۸,۷۰۵,۴۱۱	مته از هر نوع، توام شده با موتور برقی	۳,۸۰۸,۱۷۸
۵	هنگ کنگ	۲۰,۳۴۹	۱۲,۵۳۹,۱۰۱	محصولات تخت نورد شده از آهن یا فولاد غیرمزوج، با پهنای ۶۰۰ میلیمتر یا بیشتر، گرم، نوردشده، روکش نشده، آبکاری نشده و اندود نشده	۱۲,۵۳۹,۱۰۱
۶	انگلستان	۳۳,۷۵۰	۱۱,۰۷۸,۷۴۳	ذرت دامی	۱۱,۰۷۸,۷۴۳
۷	آلمان	۱۶,۳۲۷	۵,۶۹۱,۶۰۷	ذرت دامی	۴,۳۲۰,۲۳۲
۸	گرجستان	۴,۲۸۹	۴,۷۹۲,۹۱۹	سایر قطعات گوشت‌های از نوع گوسفند، منجمد به صورت با استخوان	۱,۲۳۴,۲۰۳
۹	مغولستان	۵۵۸	۲,۶۱۶,۲۰۰	سایر قطعات گوشت‌های از نوع گوسفند، منجمد به صورت با استخوان	۲,۶۱۶,۲۰۰
۱۰	برزیل	۸,۷۳۱	۲,۰۲۲,۳۹۸	جو به استثنای بذر	۲,۰۲۲,۳۹۸
۱۱	سوئیس	۵,۶۰۴	۱,۷۶۸,۲۱۰	ذرت دامی	۱,۷۶۸,۲۱۰
۱۲	آذربایجان	۷۴۱	۱,۶۴۵,۵۳۶	ماشین‌های فرز کردن از نوع زانوئی، برای فلزات (غیر از نوع کنترل شماره‌ای)	۵۹۵,۷۴۰
۱۳	ایتالیا	۲۸۷	۱,۱۱۳,۱۶۹	متیل دی اتانول آمین	۵۶۵,۹۸۱

منبع: مرکز پژوهش اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی گیلان.